

Ο σκηνοθέτης * Λ τον λαϊκό πολιτισμό

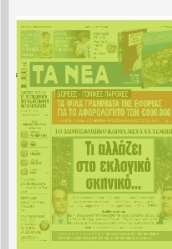
Media: TA NEA

Page: 1,46-47

Published at: 09-03-2023

Author: Surface: 985.09 cm² Circulation: 10340

Subjects:

ΛΑΚΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ

1943 - 2023

Ο σκηνοθέτης
που αγάπησε
τον λαϊκό πολιτισμό

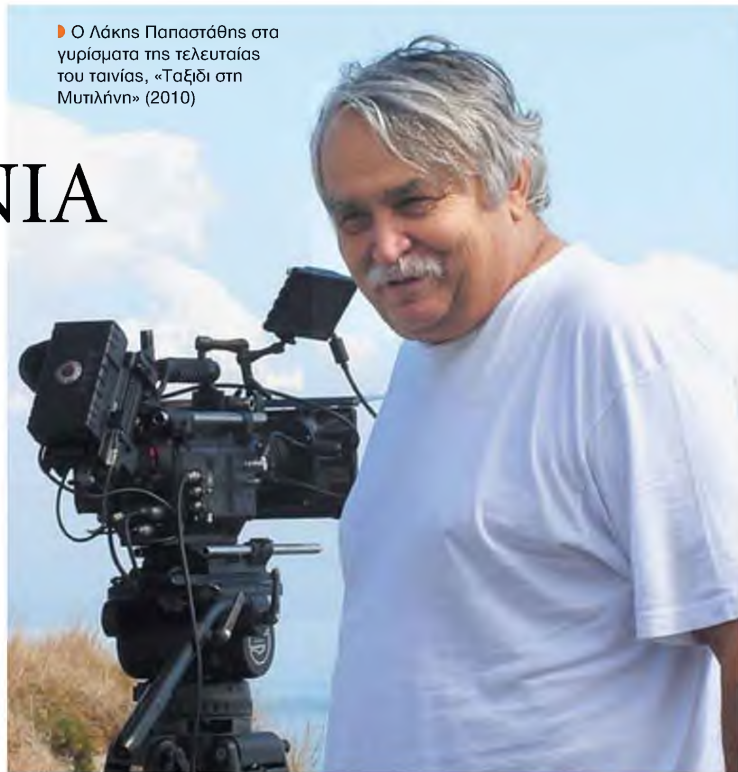

ΤΟΝ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΟΥΝ
ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΑΛΕΙΦΟΣ Σ. 46-47

ΛΑΚΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ (1943 - 2023)

ΜΕ ΔΥΝΑΜΗ ΑΠΟ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΛΑΪΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Ο Παντελής Βούλγαρης και ο Δημήτρης Καταλειφός αποχαιρετούν τον σκηνοθέτη και συγγραφέα, από τους πρωτεργάτες του νέου ελληνικού κινηματογράφου

► Ο Λάκης Παπαστάθης στα γυρίσματα της τελευταίας του ταινίας, «Ταξίδι στη Μυτιλήνη» (2010)

Κ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

άποιοι θα το θυμούνται ακόμη εκείνο το «Ζήτω το νέο ελληνικό σινεμά!» με το οποίο ο Λάκης Παπαστάθης είχε κλείσει τον ευχαριστήριο λόγο του στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, το βράδυ της απονομής των Κρατικών Βραβείων Ποιότητας του 2001. Εκείνη τη βραδιά, ο Παπαστάθης, που σε ηλικία 79 ετών άφησε χθες την τελευταία πνοή του έχοντας νικηθεί από τον καρκίνο, είχε παραλάβει το πρώτο Κρατικό Βραβείο ταινίας μυθοπλασίας για το «Μόνον της ζωής του ταξίδιον», την ταινία που τον είχε επαναφέρει στα κινηματογραφικά πλατό έπειτα από απουσία δεκαεσσάρων περίπου ετών.

Στο «Μόνον της ζωής του ταξίδιον», ο Παπαστάθης βάδισε πάνω στα ίχνη του Γεώργιου Βιζυηνού, μεταφέροντας στη μεγάλη οθόνη το πυκνό διήγημα του συγγραφέα, το οποίο μάλιστα εντάσσεται απόλυτα στην ταινία (ο Ηλίας Λογοθέτης που ενσαρκώνει τόσο τον Βιζυηνό όσο και τον παπού του το αφηγείται ολόκληρο). Η ταινία γυρίστηκε σε περιοχές της Τουρκίας μέσα σε μια περίοδο

ενός περίπου έτους καθώς ο Παπαστάθης δεν αφιέρωσε πολύ χρόνο μόνο στην προετοιμασία των γυρισμάτων (όπως φαίνεται και από τη μακρόχρονη απουσία του) αλλά και ενώ σκηνοθετούσε.

Η ελληνοκεντρική θεματολογία υπήρξε από την αρχή της δημιουργικής καριέρας του χαρακτηριστικό του Λάκη Παπαστάθη, ο οποίος γεννήθηκε στον Βόλο το 1943, τελείωσε το γυμνάσιο στη Μυτιλήνη - την οποία θα τιμούσε με το κύκνειο άσμα του στον κινηματογράφο, το «Ταξίδι στη Μυτιλήνη» (2010) - και σπούδασε στο Κέντρο Σπουδών Κινηματογράφου (1963). Επίσης υπήρξε μαθητής της Σχολής Φωτεινού και Καλκάνη με καθηγήτρια την Αглаία Μητροπούλου, ιδρύτρια της Ταινιοθήκης της Ελλάδος, και αργότερα ο Παπαστάθης θα γινόταν πολύτιμο μέλος της Γενικής Συνέλευσης της Ταινιοθήκης.

Το ξεκίνημα

Όπως πολλοί της γενιάς του, ξεκίνησε να εργάζεται στον κινηματογράφο ως βοηθός σκηνοθέτη και αυτά τα καθήκοντα είχε στη δημιουργία της ταινίας που θα τον σημάδευε ως όρου ζωής και για την οποία αργότερα θα εξέδιδε το βιβλίο «Όταν ο Δαμιανός γύριζε την Ευδοκία» (εκδόσεις Πατάκη): η «Ευδοκία» (1971) του Αλέξη Δαμιανού. Το 1972, το φιλμ «Γράμματα από την Αμερική» απέσπασε το βραβείο καλύτερης ταινίας μικρού μήκους στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980 ο Παπαστάθης σκηνοθέτησε την πρώτη μεγάλη μήκους ταινία του «Τον καιρό των Ελλήνων» (με πρωταγωνιστές τον Αλ. Δαμιανό και τον Κώστα Αρζόγλου), μια ιστορία απαγωγής που τοποθετείται στα τέλη του 19ου αιώνα. Επτά χρόνια αργότερα, η δεύτερη και γνωστότερη ταινία του, ο «Θεόφιλος», παραμένει ένας γνήσιος φόρος τιμής προς τον έλληνα ζωγράφο Θεόφιλο Χατζημικαήλ, τον οποίο υποδύθηκε σε μια πολύ μεγάλη στιγμή της κινηματογραφικής καριέρας του ο Δημήτρης Καταλειφός. Είχε και αυτή η ταινία θριαμβεύσει στα Κρατικά Βραβεία Ποιότητας αποσπώντας τέσσερα.

Από τότε μέχρι το «Ταξίδιον» είχε μεσολαβήσει μια μεγάλη κινηματογραφική σωπή του Παπαστάθη, αλλά ο σκηνοθέτης εργαζόταν

σταθερά σε μία από τις πιο επιτυχημένες εκπομπές της ελληνικής τηλεόρασης, το «Παρασκίνιο». Μαζί με τον Τάκη Χατζόπουλο, ο Παπαστάθης δημιούργησε μια πραγματικά υποδειγματική εκπομπή πολιτισμού που υπηρέτησε στην εντέλεια το όραμα πίσω της: κάλυψε όλες τις όψεις της τέχνης και του πολιτισμού και έγινε «φωτώριο» για πολλές γενιές ελλήνων σκηνοθετών.

Η λογοτεχνία

Εκτός από το βιβλίο για την «Ευδοκία», ο Παπαστάθης υπήρξε επίσης συγγραφέας τεσσάρων συλλογών διηγημάτων: «Η νυκτερίδα πέταξε» (εκδ. Νεφέλη, 2002), «Η Ησυχία και άλλα διηγήματα» (εκδ. Νεφέλη, 2005), «Το καλοκαίρι θα παίξει την Κλυταιμνήστρα» (εκδ. Πόλις, 2011) και «Ο δάσκαλος αγαπούσε το βωβό σινεμά» (εκδ. Πόλις, 2014). Η σχέση του με τη λογοτεχνία, εξάλλου, υπήρξε καταλυτική

για τη φιλική γλώσσα που χρησιμοποίησε, ενώ και μέσα από τον κινηματογράφο έθιγε ζητήματα που αφορούσαν τη λογοτεχνία και τον λαϊκό πολιτισμό. Ξεχωριστό κεφάλαιο ήταν η στενή φιλία και η συνεργασία του με τον Διονύση Σαββόπουλο. Τον Δεκέμβριο του 1973 συνεργάστηκε για πρώτη φορά με τον τραγουδοποιό αναλαμβάνοντας τη σκηνοθεσία για το μουσικό πολυθέαμα με τίτλο «Θιάσος Σκίων» στην μουσική Κύτταρο. Αμέσως μετά τη δικτατορία σκηνοθέτησε την εκπομπή «Χαίρω πολύ Σαββόπουλε», την πρώτη εμφάνιση του Σαββόπουλου στην ελληνική τηλεόραση.

Ο Λ. Παπαστάθης υπήρξε παντρεμένος με την ηθοποιό Υβόννη Μαλτέζου και ο γιος του, Αργύρης, υπήρξε επί σειρά ετών συντάκτης της εφημερίδας «Το Βήμα». Η κηδεία του εκλιπόντος θα γίνει την Παρασκευή στις 11.15 στο κοιμητήριο του Βύρωνα.

► Ο Δημήτρης Καταλειφός στην ταινία «Θεόφιλος» (1987)

► Ο Ηλίας Λογοθέτης στο «Μόνον της ζωής του ταξίδιον» (2001)

► Βονθός σκηνοθέτη στα γυρίσματα της «Ευδοκίας» (1971) του Αλέξη Δαμιανού

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ,
σκηνοθέτης**«Ο δύσκολος δρόμος
του πολιτισμού»**

Παιδιά σχεδόν γνωριστήκαμε με ταινίες λίγων λεπτών, τις γνωστές μικρού μήκους. Στόχος μας να ακουμπήσουμε τις πικρές και αγαπημένες στιγμές του τόπου μας. Ο Λάκης έψαξε χρόνια τώρα τον κόπο τόσων ανθρώπων των γραμμάτων και της τέχνης και ουσιαστικά χρησιμοποίησε το σινεμά και την τηλεόραση παραδίδοντας σε όλους τον δύσκολο δρόμο του πολιτισμού. Μιλήσαμε λίγο πριν από το ταξίδι μου στις Σέρρες για το μνημόσυνο της αγαπημένης μας Ιουλίας Σταυρίδου. Κράτησα τη ζεστή του φωνή, που δεν θα ξεχάσω ποτέ.
Καλό ταξίδι, Λάκη.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΑΛΕΙΦΟΣ,
ηθοποιός**«Αγάπη, εμπιστοσύνη,
βαθιά επικοινωνία»**

Γνώρισα τον Λάκη Παπαστάθη με αφορμή την ταινία του για τον Θεόφιλο. Η συνεργασία μαζί του ήταν μία από τις ωραιότερες που είχα ποτέ στη ζωή μου. Τα γυρίσματα έγιναν στην Αττική, το Πήλιο και τη Μυτιλήνη και κάποια από αυτά αποτελούν μερικές από τις πιο ευτυχισμένες στιγμές που αξιώθηκα να ζήσω ως ηθοποιός. Κι αυτό εξαιτίας της αγάπης, της εμπιστοσύνης και της βαθιάς επικοινωνίας που αναπτύχθηκε μεταξύ μας. Από τότε γίναμε και παραμείναμε φίλοι μέχρι πρότινος και αισθάνομαι περήφανος γι' αυτό. Ο Παπαστάθης υπήρξε ένας από τους πιο εκλεκτούς πνευματικούς ανθρώπους της χώρας μας και ο Λάκης ένας από τους πιο ζεστούς, ευαίσθητους και γενναιόδωρους φίλους που απέκτησα ποτέ.